

Goede gemiddelde levenskwaliteit, maar de situatie van de armsten gaat erop achteruit

In België heeft het bbp per inwoner zijn niveau van voor de crisis van 2008 overschreden. De gemiddelde levenskwaliteit is goed: de levensverwachting stijgt, de kloof tussen vrouwen en mannen wordt kleiner, er wordt minder gemeentelijk afval geproduceerd, enz. Maar achter die gemiddelde waarden gaan zorgwekkende evoluties schuil voor de armsten: onder andere een toename van de overmatige schuldenlast en van het aantal leefloners.

Dat blijkt uit de analyse van 67 indicatoren die het bbp aanvullen door de evolutie van België op sociaal, milieu- en economisch gebied te meten. Al de gegevens zijn beschikbaar op de website www.indicators.be.

In België heeft het bbp per inwoner – dat wordt gebruikt als maatstaf voor het gemiddelde inkomen – in 2015 zijn niveau van voor de financieel-economische crisis van 2008 overschreden.

Andere indicatoren tonen dat de gemiddelde levensomstandigheden in België eerder gunstig zijn.

- Bepaalde armoede-indicatoren zijn sinds de crisis relatief stabiel gebleven. Sinds 2008 loopt ongeveer 21 % van de Belgen een *risico op armoede of sociale uitsluiting*, terwijl dat in Europa 24 % is.
- Sinds 2008 blijft de *consumptie van de huishoudens* stijgen.
- Zowel bij mannen als vrouwen blijft de *levensverwachting* toenemen. Bovendien ligt het Belgische gemiddelde hoger dan het Europese gemiddelde. De *levensverwachting in goede gezondheid* is stabiel bij de vrouwen en stijgt bij de mannen.
- Sinds de jaren 90 is de kloof tussen mannen en vrouwen kleiner geworden wat betreft *werkgelegenhedsgraad, onvrijwillig deeltijds werkenden, loonkloof* en het aantal *jongeren die niet werken en noch onderwijs noch opleiding volgen*.
- Er zijn steeds minder *vroegtijdige schoolverlaters*, terwijl er meer *gediplomeerden van het hoger onderwijs zijn*. Voor die twee indicatoren is de situatie beter in België dan in Europa.
- De productie van gemeentelijk afval daalt en het niveau ligt onder het Europese gemiddelde.

De situatie van de armsten gaat erop achteruit

Achter die gemiddelde waarden gaan evenwel zorgwekkende evoluties schuil: de situatie van de armsten is er tussen 2008 en 2015 op achteruitgegaan.

- *Overmatige schuldenlast*: stijging van 60 % (aantal personen met een collectieve schuldenregeling);
- *Leefloners*: stijging van 40 %;
- Personen in huishoudens met een *zeer lage werkintensiteit*: stijging van 27 %;
- Aantal huishoudens dat *medische zorg heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen*: dit aantal is verviervoudigd.

Het *risico op armoede of sociale uitsluiting* is sinds 2008 stabiel gebleven, maar de situatie verschilt naar gelang van de leeftijd en de arbeidssituatie.

- Dat risico nam toe voor jongeren en volwassenen tot 64 jaar, maar daalde sterk voor 65-plussers.
- Bij werklozen steeg dat risico met 17 %.

Gezondheid: obesitas, depressie en tabaksgebruik blijven zorgen baren

Op het vlak van gezondheid zijn sommige evoluties zorgwekkend en worden voornamelijk de armsten getroffen.

- *Obesitas bij volwassenen* en *depressie* nemen toe;
- Het aantal *dagelijkse rokers* daalt, maar in minder sterke mate bij de armsten.

Vrouwen / mannen: bepaalde verschillen blijven bestaan

De verschillen tussen vrouwen en mannen zijn weliswaar afgenomen, maar ze blijven bestaan. De werkgelegenheidsgraad bedroeg in 2015 71 % voor mannen en 63 % voor vrouwen.

Die blijvende verschillen zijn ook terug te vinden in de tijdsbesteding van vrouwen en mannen. Gemiddeld besteden vrouwen 1,5 uur per dag meer aan *huishoudelijk werk* dan mannen en hebben ze een uur minder *vrije tijd*.

Op de website [indicators.be](http://www.indicators.be)

Andere sociale, milieu- en economische indicatoren zijn beschikbaar op de website www.indicators.be. Ze zijn verdeeld over 13 thema's:

- Subjectief welzijn;
- Levensstandaard en armoede;
- Werk en vrije tijd;
- Gezondheid;
- Opleiding en vorming
- Samenleving;
- Milieu;
- Klimaat;
- Energie;
- Natuurlijke hulpbronnen;
- Land en ecosystemen;
- Economisch kapitaal;
- Mobiliteit en vervoer.

Welzijn hangt niet alleen af van inkomen!

Darnaast voert het Federaal Planbureau nieuw onderzoek naar de determinanten van het welzijn om de evolutie ervan te meten. Dat onderzoek is gericht op het welzijn van de huidige generatie. In de toekomst wil dat onderzoek ook de noodzakelijke voorwaarden voor het welzijn van de toekomstige generaties meten, vanuit het oogpunt van een duurzame ontwikkeling.

Een beter begrip van de determinanten van het welzijn van de Belgen is een belangrijke stap in het zoeken naar de meest relevante aanvullende indicatoren naast het bbp. Volgens dat onderzoek hangt het welzijn van de Belgen af van verschillende factoren, meer specifiek:

- zich in goede gezondheid bevinden;
- bevredigende relaties hebben;
- een aangename leefomgeving hebben;
- werk hebben;
- voldoende inkomen hebben;
- toegang hebben tot basisgoederen en -diensten;
- eigenaar zijn van een woning.

Uit de analyse van bepaalde subgroepen zoals werklozen of jongeren blijkt echter dat de determinanten van het welzijn soms veranderen naargelang de groep.

Het volledige rapport '*Aanvullende indicatoren naast het bbp, 2017*' is beschikbaar op www.plan.be. De indicatoren zijn beschikbaar op www.indicators.be.

Voor meer informatie: Patricia Delbaere, dp@plan.be, 02.507.74.73 en Alain Henry, ah@plan.be, 02.507.74.76